

Hvert er hlutverk Hafrannsóknastofnunar varðandi vottanir

Sjávarútvegsráðstefnan 2018

Hörpu

15. – 16. nóvember

Guðmundur Þórðarson

Sviðsstjóri Botnsjávarlífríkissviðs

HAFRANNSÓKNASTOFNUN

Rannsókn- og ráðgjafarstofnun hafs og vatna

Hlutverk Hafrannsóknastofnunar

- 1. Að afla með rannsóknum alhliða þekkingar á hafinu, ám og vötnum landsins og lífríki þeirra, með áherslu á hvernig nýta megí lifandi auðlindir með sjálfbærum hætti.
- 2. Að afla þekkingar um eðlis- og efnafræðilega eiginleika ferskvatns og sjávar umhverfis Ísland með tilliti til áhrifa á lífríkið.
- 3. Að afla þekkingar og viðhalda gagnagrunni um jarðfræði og eðliseiginleika landgrunnins, áa og vatna, einkum með tilliti til sjálfbærra fiskveiða og sjálfbærrar nýtingar annarra lifandi auðlinda.
- 4. Að rannsaka lífsskilyrði og lifnaðarhætti gróðurs, dýrasvífs og botndýra, einkum vistfræðileg tengsl hinna ýmsu samfélaga og samhengi þeirra við nytjastofna í sjó og í ferskvatni.
- 5. Að treysta undirstöður vísindalegrar ráðgjafar um nýtingu og ræktun nytjastofna sjávar, áa og vatna.
- **6. Að gera tilraunir með og þróa veiðarfæri og veiðibúnað í þeim tilgangi að bæta hagkvæmni sóknar og koma í veg fyrir skaðleg áhrif veiða á lífríkið.**
- 7. Að stunda rannsóknir sem miða að aukinni nýsköpun og fjölbreytni í öflun sjávarfangs og nýtingu ferskvatnsvistkerfa.
- 8. Að stunda rannsóknir á eldi í sjó og ferskvatni og veita ráðgjöf þar um.
- 9. Að rannsaka hvernig fiskeldi og fiskrækt megí best stunda í sátt við íslenska náttúru og villta stofna.
- 10. Að annast gegn gjaldi rannsóknir fyrir einstaklinga eða fyrirtæki á umhverfi eða lífríki í ám, vötnum og sjó, m.a. vegna framkvæmda.
- 11. Að annast aðrar rannsóknir og tengd verkefni sem ráðherra felur stofnuninni með reglugerð.
- 12. Að veita lögboðnar umsagnir og vera ráðuneyti og öðrum stjórnvöldum til ráðgjafar um málefni á verksviði stofnunarinnar.
- **13. Að veita stjórnvöldum og hagsmunaaðilum ráðgjöf og þjónustu varðandi sjálfbæra nýtingu á lifandi auðlindum í sjó og ferskvatni á grundvelli sjálfbærra viðmiða og nýtingarstefnu stjórnvalda.**
- 14. Að veita ráðgjöf um lífríki áa, vatna og sjávar varðandi framkvæmdir og mannvirkjagerð.
- 15. Að leggja mat á og veita ráðgjöf um verndargildi vistkerfa og náttúruminja í ferskvatni og í sjó.
- **16. Að miðla upplýsingum til stjórnvalda, hagsmunaaðila og almennings um sjálfbærar nytjar á íslensku hafsvæði, í ám og vötnum, greina frá niðurstöðum rannsóknastarfseminnar og veita aðgang að gögnum stofnunarinnar eftir því sem tök eru á.**
- 17. Að annast milliríkjasamstarf og erlend samskipti á fagsviði stofnunarinnar.
- 18. Að annast önnur verkefni sem ráðherra kann að fela stofnuninni

**Rannsóknir, ráðgjöf,
upplýsingagjöf, tilraunir og þróun
með sjálfbærni að leiðarljósi**

Staða Hafrannsóknastofnunar í vottunarferli

- Hafrannsóknastofnun er skilgreind sem hagsmunaaðili (e. stakeholder) í vottunarferli MSC.
- Á hverju ári eru haldnir nokkrir fundir með matsnefndum frá vottunarstofum um vottanir á hinum ýmsu fiskistofnum.
- Vanalega eru nokkuð langir og ítarlegir listar af spurningum sendir stofnuninni fyrir fundinn. Reynum að útbúa skrifleg svör, gefist tími til.

Um hvað spyrja vottunaraðilar?

- Veiðar

- Varúðarmörk (B_{lim} , B_{pa})
- Sjálfbærni (F_{lim} , F_{pa} , F_{MSY})

- Vistspor

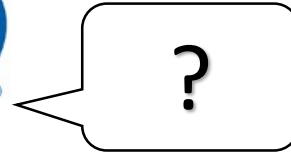
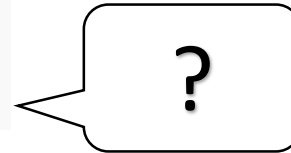
- Áhrif veiðarfæra
- Meðafli

- Stjórn veiða

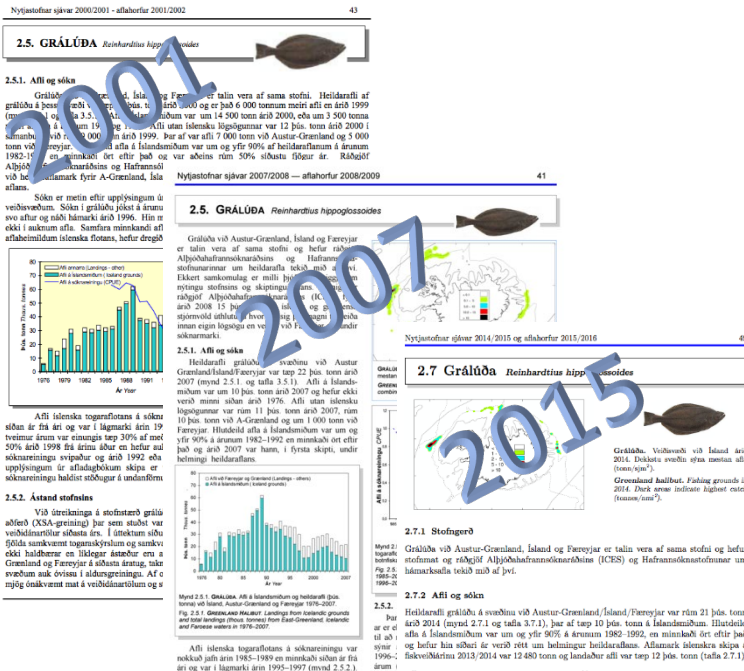
- Stjórnkerfi
- Aflareglur

HAFRANNSÓKNASTOFNUN
Rannsókn- og ráðgjafarstofnun hafs og vatna

Stofnmat og ráðgjöf

Skýrslan hafði ekki breyst að ráði í yfir 14 ár

Afíi íslensku togarafötans á sóknareiningu var nokkuð jafn árin 1986–1989 en minnkad stöð á frá ári og var í lágmarki árin 1995–1997 (mynd 2.7.1). Afíi á sóknareiningu á þessum þremur árum var einungis tæp 30% af meðaltali árána 1986–1989. Afíi á sóknareiningu

PLAICE – SKARKOLI
Pleuronectes platessa

GENERAL INFORMATION

Plaice is found on the continental shelf around Iceland with west of the island. It is mainly found on a sandy or muddy the coast down to 200 meters, sometimes even deeper.

Females grow larger than males. Only a small proportion of the same proportion of females grow larger than 55 cm. Size At the length of 33 cm about half the males have reached cm length. Spawning occurs mostly at 50-100 m depth in Iceland, but there is small-scale spawning off the northwest juveniles seek bottom in shallow waters and spend the first

THE FISHERY

Main fishing grounds for plaice are in the west and south, in the southeast and several fjords in the north. Demersal trawling is followed by demersal trawl, while a small proportion of seiners dominate the coastal fishery, while trawlers catch the grounds in 2008-2016, as reported by mandatory electronic

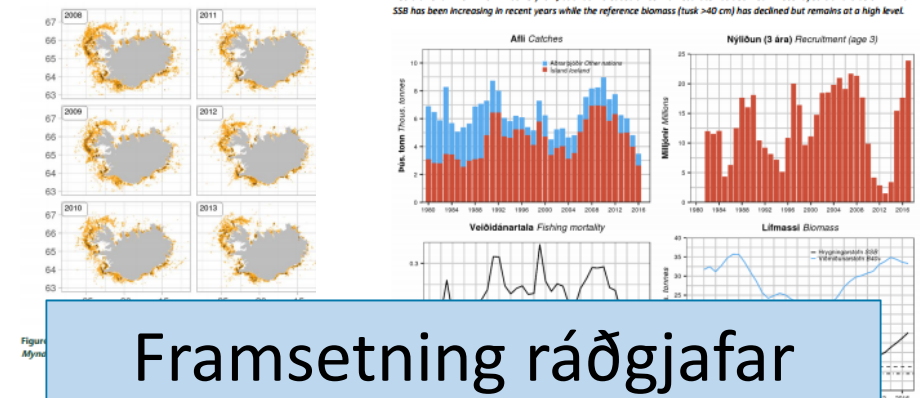

Figura
Mfyn

Framsetning ráðgjafar byggð á framsetningu ICES

Stofnmat og ráðgjöf

- Aflareglur fyrir helstu stofna
 - Þorskur, ýsa, ufsi, gullkarfi, síld, loðna, langa, keila.
 - Beðið um aflareglu fyrir grálúðu, steinbít og skarkola
- Ráðgjafarreglur sem byggja á nálgun ICES oftast byggðar á vísitölu veiðihlutfalls.
- Varúðarmörk (B_{lim}) og aðgerðarmörk (B_{pa}) eða ígildi þeirra vantar fyrir mjög marga stofna.
- Ekki tekið tillit til fjölstofnaáhrifa.

Meðafli sjávarspendýra og fugla

- Vegna mats á meðafla afturkallaði MSC vottun á grásleppuveiðum við Ísland
- Mikil gagnrýni LS á mat á meðafla
 - Aukin áhersla hefur verið á meðafla í grásleppuveiðum hjá Fiskistofu.
 - Brugðist við athugasemdum LS í úrvinnslu eftir að umfangsmeiri gögn komu frá Fiskistofu
 - Mat á meðafla breyttist lítið og meðafli er stórt vandamál í grásleppuveiðum.

Meðafli fugla og sjávarspendýra í grásleppuveiðum 2014-2017

Meðafli fugla og sjávarspendýra í grásleppuveiðum við Ísland. Meðafli var metinn á fjóra vegu: án skiptingar, skipt upp eftir svæðum, skipt upp eftir dýpi og skipt upp eftir mánuðum, auk þess sem skráningar skipstjórnarmanna á meðaflu voru teknar saman. Breytileiki í meðaflu máli ára og áhrif handahófskenndrar sjátöku voru líka könnuð.

SAMANTÆKT

Í þessari samantekt var notast við gögn úr 193 röðrum veðleifirlits Fiskistofu yfir fjögurra ára tímabil, 2014-2017, til að meta meðaflu fugla og sjávarspendýra í grásleppuveiðum við Ísland. Meðafli var metinn á fjóra vegu: án skiptingar, skipt upp eftir svæðum, skipt upp eftir dýpi og skipt upp eftir mánuðum, auk þess sem skráningar skipstjórnarmanna á meðaflu voru teknar saman. Breytileiki í meðaflu máli ára og áhrif handahófskenndrar sjátöku voru líka könnuð.

Alengustu sjávarspendýrin sem veiddust sem meðafi voru landselur, útselur og hnisa, á meðan algengustu fuglarnir voru aðarfulgi, teista, langvía og skarlar. Meðafliamtölin fjógur voru öll tiltölulega svipuð, en þó var matið skipt upp eftir svæðum í flestum tilfellum lægst á meðan mótin skipt upp eftir dýpi eða mánuðum hæst og herra frívíkshlutfall í kringum matið. Mótin þrjú sem byggðu á uppskiptum gögnum voru óvissari, og höfðu töluvert næst lægst á skiptingum (3570 ± 607 dýr), en matið skipt upp eftir svæðum var lægst skipt upp eftir svæðum (3100 ± 1086 dýr), 988 dýr árið 2017. Mótin fyrir sjófugla fylgdu álka mynstri, en matið var lægst skipt upp eftir svæðum (7210 ± 3030 dýr), næst lægsta matið var það á skiptingum (8150 ± 1222 fuglar), matið var lægst skipt upp eftir svæðum (7210 ± 3030 fuglar) og 3962 fuglar en hæst var matið skipt upp eftir mánuði (9100 ± 3180 fuglar). Til samanburðar voru 2417 fuglar skráðir í afladagbækur grásleppubáta árið 2017.

Skipt upp eftir tegundum, sést að mótin fjógur fyrir hnisu eru mjög áþekk, þar sem matið skipt upp eftir dýpi (662 dýr) var um 100 hnisum herra og matið skipt upp eftir mánuðum (428 dýr) um 100 dýrum lægra en matið án skiptingar og matið skipt upp eftir svæðum (~550 dýr). Skráðar hnisur í afladagbækur voru 286 árið 2017. Matið skipt upp eftir dýpi (1663 selir) var einnig hæsta mat meðafla landsels, í samanburði við matið án skiptingar (1367 selir), matið skipt upp eftir mánuðum (1221 selur) og matið skipt upp eftir dýpi (1034 selir) svipuð, á meðan matið án skiptingar var um 300 sekum herra, og matið skipt upp eftir dýpi (1034 selir) svipuð, á meðan matið án skiptingar var um 700 selir af öllum tegundum skráðri í afladagbækur árið 2017. Meðafliamtölin fjógur fyrir testu voru öll nokkuð svipuð, á bilinu 1500-2000 fuglar á ári, en þó var matið skipt upp eftir mánuðum hæst í báðum tilfellum. Skráðar teistar í afladagbækur voru 600 og skarlar 177 árið 2017. Meðafliamtölin fyrir aðarfulgi skipt upp eftir dýpi (4289 fuglar) og það skipt upp eftir mánuðum (3847 fuglar) voru um 1000-1400 fuglum herra en matið skipt upp eftir svæðum og matið án skiptingar, en til samanburðar voru 442 aðarfulgar skráðir í afladagbækur 2017. Meðafliamtölin fyrir langvíu skipt upp eftir dýpi (1756 fuglar) var töluvert herra en matið án skiptingar (1350 fuglar) og matið skipt upp eftir svæðum (1376 fuglar), en lægst var matið skipt upp eftir mánuðum (873 fuglar). Langvíur voru almennt ekki skráðar í afladagbækur, og eru því væntanlega inni flokknum „aðrir sjófuglar“, en 1198 slíkir voru skráðir árið 2017.

Dýpi hafði lítil áhrif á meðafliðni, nema í tilfelli teistunnar, sem hafði lægri meðafliðni með auknu dýpi. Meðafliðni aðarfulgs og útsels lékkaði með auknu dýpi, en það samband var þó ekki marktækt, en líklegt er að með aukinni sjnasöfnun muni marktækt samband koma fram.

Talsverðar sveiflur voru á milli ára í meðaflu sumra tegunda, sérstaklega hjá útsel og aðarfulgi. Hínvegjar voru sömu meðafliategundirnar algengastar öll árin. Þetta bendir til að breytileiki milli ára sé aðallega vegna munar á þekju efnisins, og þeim staðreynd að hjá sumum tegundum er meðafli nokkuð sjaldgæfur viðburður, en magnið þegar það gerist, sem leiðir til mikils breytileika milli ára.

Samanburður á handahófskenndum röðrum eftirlitsmanna og þeim sem voru skipulagðir til að kanna fjölda neta, meðafla þorsks eða vegna gruns um önnur brot sýnir að meðafliðni í skipulagðu ferðunum var lægri heldur en í þeim handahófskenndu.

Meðafliðni var misjöfn milli mánaða hjá útsel, teistu og skórfum, en tíðni hjá þessum tegundum var hærri í maí, júní og júl heldur en öðrum mánuðum. Þessi marktæki munur á milli mánaða er eflaust tengdur

Erfiðleikar í mati á meðafla

- Mat á stofnstærðum meðafla tegunda er oft takmarkað
 - Vantar talningar, sérstaklega á sjófuglum
- Fjöldi dýra (sjávarspendýr og fuglar) sem veiðast sem meðafli.
 - Þekja eftirlits fremur lítil
 - Margir þættir sem spila inn í eins og árstími, dýpi og svæði.
 - Skráningum í afladagbókum verulega ábótavant

Varúðarnálgun

Varúðarnálgun í fiskveiðistjórnun var lýst af Sameinuðu þjóðunum (UN 1995) sem:

“States shall be more cautious when information is uncertain, unreliable or inadequate. The absence of adequate scientific information shall not be used as a reason for postponing or failing to take conservation and management measures”

Þetta þýðir að þegar upplýsingar eru takmarkaðar á ekki að nota það sem afsökun fyrir að bregðast ekki við heldur þvert á móti að vera varkárari en ella til að minnka möguleg neikvæð áhrif nýtingar.

Meðafli í veiðum

- Meðafli er alltaf óæskilegur
- Getur verið skaðlegur stofnum

Burt séð frá öllum vottunum þá skal leita allra leiða til að minnka meðafla.

Ástand nytjastofna sjávar og ráðgjöf 2017

Hafrannsóknastofnun 13. júní 2017

LANDSELUR – HARBOUR SEAL

Phoca vitulina

RÁÐGJÖF – ADVICE

Hafrannsóknastofnun leggur til að stjórnvöld leiti leiða til að koma í veg fyrir beinar veiðar á landsel og lágmarka meðafla landsela við fiskveiðar. Hafrannsóknastofnun leggur einnig til að veiðistjórnunarkerfi verði innleitt fyrir selveiðar við Ísland, og að skráningar á öllum selveiðum verði lögbundnar.

Aftur um hlutverk Hafrannsóknastofnunar

Hafró er:

- Vísindastofnun
- Ráðgjafarstofnun um sjálfbæra nýtingu

Hlutverk Hafró er ekki:

- Að “tryggja” vottun

**„Vinur er sá er til
vamms segir“**

Gildi Hafrannsóknastofnunar

- Þekking
Þekking á vistkerfum hafs og vatna er forsenda sjálfbærrar nýtingar auðlinda landsins. Við byggjum starf okkar á langtímasýn og metnaðarfullum rannsóknum á fagsviðum Hafrannsóknastofnunar.
- Samvinna
Árangur stofnunarinnar byggist á samvinnu, innan stofnunar sem utan. Við berum sameiginlega ábyrgð, komum fram hvert við annað af virðingu og göngum að hverju verki með jákvæðu hugarfari.
- Þor
Við erum framsækin, beitum nýjustu þekkingu og tækni og höfum metnað til að standa í fararbroddi í verkefnum okkar. Við höfum hugrekki til að segja hlutina eins og þeir eru og drögum ekkert undan.

Takk fyrir

